

બાલ મનોવિજ્ઞાનને લગતા પ્રશ્નો

શિક્ષણને કેવો વ્યવસાય ગણવો જોઈએ ?

- (અ) ધંધાદારી વ્યવસાય
- (બ) નોકરી - સેવા
- (ક) સરકારી નોકરી
- (ડ) વ્યવસ્થા શક્તિને લગતો

શિક્ષકે નવો વિષય વર્ગખંડમાં પહેલી વખત કેવી રીતે દાખલ કરવો જોઈએ ?

- (અ) પ્રથમ પ્રકરણ સમય વેડફ્યા વગર શરૂ કરી દેવું
- (બ) પ્રસ્તાવના આપવી અને પાઠ શરૂ કરી દેવો
- (ક) શું કરવાનું છે તેની વિસ્તૃત રૂપરેખા આપવી
- (ડ) વિષયવસ્તુ ચર્ચા માટે વર્ગને જૂથમાં વહેંચી દેવો

બિનકાર્યક્ષમ શિક્ષકની લાક્ષણિકતા કઈ છે ?

- (અ) વિદ્યાર્થીઓ હંમેશા અમુક ચોક્કસ ધોરણ જાળવે તેવો આગ્રહ રાખવો
- (બ) વિષયવસ્તુ પર ચર્ચા કરે તે માટે આગ્રહ રાખવો
- (ક) વિદ્યાર્થીઓ પોતે પ્રયત્ન ન કરે ત્યાં સુધી તેમને મદદરૂપ થવાની ના પાડવી
- (ડ) દરેક સમયે વિદ્યાર્થીઓને નિયંત્રણમાં રાખવા પ્રયત્ન કરવો

શિક્ષકોનું પ્રાથમિક કામ એ કહી શકાય

- (અ) જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક મદદ પૂરી પાડવી
- (બ) યુવાનોની જરૂરિયાત અને આશાઓ પૂરી પાડનાર સંવાદિતાની ટેવો વધારવી
- (ક) સૂચવેલો અભ્યાસક્રમ પૂરો કરી દેવો
- (ડ) વિદ્યાર્થીને શીખવવા માટે ઉત્તેજક અને માર્ગદર્શક બનવું

શિક્ષકની શિસ્ત જાળવવામાં નિષ્ફળતા માટે શિક્ષકની નીચેની ઊણપ કારણભૂત છે.

- (અ) શિક્ષણની રીતોમાં યોગ્યતા
- (બ) શૈક્ષણિક માનસશાસ્ત્રનું જ્ઞાન
- (ક) વિષયનું જ્ઞાન
- (ડ) પરિણામજન્ય વસ્તુ માટે શીખવવાનો અને કરવાનો સર્જનાત્મક કાર્યક્રમ

શિક્ષકનું સૌથી અગત્યનું કર્તવ્ય કયું છે ?

- (અ) વિદ્યાર્થીઓ માટે તબદીલી અને શીખવવાની પ્રક્રિયામાં મદદરૂપ થવું
- (બ) અનુભવોના વિકાસમાં વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવું
- (ક) હાજરી અને બીજા રેકોર્ડ નિભાવવા
- (ડ) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

વર્ગખંડના પાયાના નિયમો કોણે પ્રસ્થાપિત કરવા જોઈએ ?

- (અ) મુખ્યશિક્ષકે
- (બ) વિદ્યાર્થીઓએ
- (ક) શિક્ષકે
- (ડ) વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકે

શિક્ષકનું કાર્ય નીચે પ્રમાણે કહી શકાય.

- (અ) બાળકોમાં જ્ઞાન ભરનાર સર્વિસ સ્ટેશનનો નોકર
- (બ) બાળકની વ્યક્તિગત અને આધ્યાત્મિક જરૂરિયાતો સંતોષનાર
- (ક) બાળકની વધારેમાં વધારે પ્રગતિ માટે મદદરૂપ થનાર પ્રધાન માર્ગદર્શક
- (ડ) આપણા ભાવિ વારસાને સાચવનાર અને પ્રસારણ કરવા માટે ત્યાગમૂર્તિ વાલી

એક નવા શિક્ષક તરીકે તમારી પ્રથમ ધંધાદારી જવાબદારી શું હશે ?

- (અ) અગાઉના શિક્ષકની કાર્ય પદ્ધતિ શોધી કાઢવી
- (બ) સાથે કામ કરતા શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓનો સહકાર મેળવવો
- (ક) તમારી કેળવણી અનુભવના સંદર્ભે અભ્યાસક્રમમાં જરૂરી ફેરફાર કરવો
- (ડ) સંજોગો પ્રમાણે કાર્યપદ્ધતિમાં ફેરફાર કરવો

ફરજ પ્રત્યે બેદરકાર વિદ્યાર્થીઓના ટોળા સાથે કામ પાર પાડતી વખતે સૌથી અસરકારક શિક્ષક એ છે કે જે

- (અ) કાયમ તેમને કામમાં વ્યસ્ત રાખે
- (બ) સુંદર બાળકોની વચ્ચે તેમને નાયક તરીકે પ્રોવાઘદ (રજૂ) કરવા
- (ક) સુધારવાનો પ્રયત્ન કરતાં પહેલાં તેમને મિત્ર તરીકે જીતવામાં કેન્દ્રિત કરે
- (ડ) ન્યાયી યોગ્ય વર્તણૂક તેમના પોતાનામાં અભિવ્યક્ત કરે અને તે ઓળખે ત્યાં સુધી રાહ જોવી

અધ્યાપન કાર્ય છે -

- (અ) વ્યક્તિગત
- (બ) સંસ્થાકીય
- (ક) વ્યાવસાયિક
- (ડ) સામાજિક-રાજકીય

જો શિક્ષક કમ્પ્યુટર અને આધુનિક સાધનોને બદલે જૂની પૂરાણી રીતનો ભણાવવા માટે ઉપયોગ કરે તો તે નીચેનાથી પ્રભાવિત થયો છે -

- (અ) રીતરસમ
- (બ) અનુભવ
- (ક) બુદ્ધિ
- (ડ) ટેવ

ટિચીંગ અને લર્નિંગ એકબીજાના -

- (અ) પૂરક છે
- (બ) વિરુદ્ધ છે
- (ક) અલગ છે
- (ડ) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

નીચેના પૈકી વિસ્તૃત ખ્યાલ છે.

- (અ) શીખવું
- (બ) શીખવવું
- (ક) શિક્ષણ
- (ડ) શિક્ષણશાસ્ત્ર

નીચેનામાંથી શું ઈચ્છવા યોગ્ય છે ?

- (અ) શિક્ષકે સ્પષ્ટ અને જોરથી બોલવું જોઈએ
- (બ) શિક્ષકે વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓ અવાજ કરે તે ચલાવી ન લેવું જોઈએ
- (ક) શિક્ષકે બ્લેકબોર્ડનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ
- (ડ) શિક્ષકે અઘરા ખ્યાલને શક્ય તેટલી સહેલાઈથી સમજાવવો જોઈએ

અધ્યાપન એટલે -

- (અ) અધ્યાપનને ઉત્તેજવું
- (બ) માર્ગદર્શિત કરવું
- (ક) દિશા-પ્રોત્સાહન આપવું
- (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

શિક્ષકનું મુખ્ય કાર્ય શું છે ?

- (અ) વર્ગખંડમાં શિસ્ત જાળવવી
- (બ) સામાન્ય ખ્યાલ સમજાવવો જેથી વિદ્યાર્થી તે સમજી શકે
- (ક) વિદ્યાર્થીઓને તેમના કામ માટે રોકવા
- (ડ) પ્રશ્નપત્રો તૈયાર કરવા અને સ્વાધ્યાય આપવા

નીચેનામાંથી શિક્ષકનું સામર્થ્ય કેવી રીતે તપાસી શકાય ?

- (અ) પુસ્તકો અને સંશોધનપત્રોનું પ્રકાશન
- (બ) નોકરીનો ગાળો
- (ક) વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતો
- (ડ) તેનું વ્યક્તિત્વ

તે શિક્ષક પાસેથી વિદ્યાર્થીઓ વધુ શીખી શકે છે કે જે -

- (અ) લાગણીશીલ હોય
- (બ) માહિતીમાં સારો હોય
- (ક) ઉદમી હોય
- (ડ) સજ્જન અને સૌમ્ય હોય

એક શિક્ષક માટે સૌથી વધુ ઈચ્છવા યોગ્ય શું છે ?

- (અ) છૂટછાટ આપનાર હોય
- (બ) વિષય-વસ્તુની સ્પષ્ટ રજૂઆત કરવા માટે સક્ષમ હોય
- (ક) કડક હોય
- (ડ) નિયમિત અને સમયાપાલક હોય

અધ્યેતાનું સશક્તિકરણ એ અધ્યયનનો

- (અ) હેતુ છે
- (બ) સ્વરૂપ છે
- (ક) પાયાની જરૂરિયાત છે
- (ડ) લક્ષણ છે

વર્ગખંડમાં ફળદાયી ગ્રુપ શિક્ષણની સામાન્ય રીતે શરૂઆત થાય છે

- (અ) વસ્તુલક્ષી સ્પષ્ટીકરણ અને હેતુ પછી
- (બ) ધારણાઓ અને સામાન્યીકરણ થાય ત્યારે
- (ક) શિક્ષક દ્વારા શિક્ષણના નકશાની સમજૂતી પછી
- (ડ) સભ્યોને સત્તાની સોંપણી થાય ત્યારે

નીચેનામાંથી કયું સાચું નથી ?

- (અ) શીખવવું એ એક કળા છે
- (બ) શિક્ષક જન્મજાત હોય છે
- (ક) શિક્ષકોને તાલીમ આપી શકાય છે
- (ડ) ઉપરના પૈકી બધું જ

વર્ગખંડમાં ગેરહાજરીને નિયંત્રિ કરી શકાય.

- (અ) ધ્યાનમાં ન લઈ ને
- (બ) વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષા કરી ને
- (ક) અસરકારક અને નિયમિત પણે શીખવીને
- (ડ) વિદ્યાર્થીઓને પ્રવચન આપીને કે તે તેમની કારકિર્દી માટે ખરાબ છે

કાર્યદક્ષ શિક્ષક એ કહેવાય કે જે -

- (અ) વિદ્યાર્થીઓને પાસ થવામાં મદદ કરે
- (બ) વિદ્યાર્થીઓને પ્રવૃત્તિમાં કાર્યરત રાખે
- (ક) વર્ગખંડમાં શિખત જાળવે
- (ડ) વિદ્યાર્થીઓમાં વિષય પ્રત્યે અભિરુચિ ઉત્પન્ન કરે

જો વિદ્યાર્થી તેને વર્ગખંડમાં શીખવાડવામાં આવે છે તે સમજી ન શકે તો શિક્ષકે

- (અ) વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષા કરવી જોઈએ
- (બ) તે જ ખ્યાલને બીજી રીતે સમજાવવો જોઈએ
- (ક) તેમને તેમની રીતે વાંચવાનું કહેવું
- (ડ) ટોપિક બીજા દિવસ માટે છોડી દેવો જોઈએ

અધ્યાપનનો હેતુ છે.

- (અ) માહિતી આપવી
- (બ) સ્પષ્ટીકરણ કરવું
- (ક) વિદ્યાર્થીઓની વિચારણાને જાગૃત કરવી
- (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

સાચી શિક્ષક તમને એક વિદ્યાર્થીના મૂલ્યાંકનમાં તમને તેની ફેવર કરવાનું કહે છે તો તમે શું કરશો ?

- (અ) તેની ભલામણો સ્વીકારશો અને કહેશો ચિંતા કરશો નહીં
- (બ) તમે ઉત્તરવહી પ્રામાણિકપણે તપાસશો
- (ક) આવી ગેરવાજબી ભલામણ માટે તમે તેને ઠપકો આપશો
- (ડ) એક શિક્ષક તરીકે નીતિમતાના પાઠ માયાળુપણે ભણાવશો

શિક્ષણ એ છે -

- (અ) અનેક ધ્રુવી પ્રક્રિયા
- (બ) સામાજિક પ્રવૃત્તિ
- (ક) વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા
- (ડ) વ્યક્તિગત પ્રક્રિયા કે દ્વિમાર્ગી પ્રક્રિયા

શિક્ષણ સાર્થક છે તેમ નક્કી કરવા માનસશાસ્ત્રીઓ નીચેનો માપદંડ રાખી શકે

- (અ) પ્રતિક્રિયાની ઝડપ
- (બ) યોગ્ય ઉત્તેજકની વધેલી સંવાદિતા
- (ક) વધેલી સમજણ
- (ડ) સુધરેલી વર્તણૂક

નીચેનામાંથી શિક્ષણ માટે સારી પદ્ધતિ છે.

- (અ) વ્યાખ્યાન અને ચર્ચા
- (બ) સેમિનાર અને પ્રોજેક્ટ
- (ક) સેમિનાર અને ચર્ચા
- (ડ) ચર્ચા અને પ્રોજેક્ટ

શિક્ષણની અસરકારકતા માટે અગત્યનું છે.

- (અ) શિક્ષકની લાયકાત
- (બ) શિક્ષકનો દેખાવ
- (ક) શિક્ષકના હસ્તાક્ષર
- (ડ) શિક્ષકની વિષય પ્રત્યેની સમજ

વિદ્યાર્થી તમને અનુસરી શકતો નથી તમે શું કરશો ?

- (અ) માહિતી સરળ બનાવશો
- (બ) ઉદાહરણ આપી સમજાવશો
- (ક) તેમને છોડી દેવાનું કહેશો
- (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

બાળકોમાં શિક્ષણ સંબંધી યોગ્યતાઓનો વિકાસ થાય છે -

- (અ) રચનાત્મક ક્રિયાઓના માધ્યમથી
- (બ) આત્મઅભિવ્યક્તિ
- (ક) સહયોગાત્મક કાર્યો
- (ડ) આત્મમંથન

નીચેનામાંથી કયા વર્ગખંડને પ્રભાવશાળી ગણશો ?

- (અ) જે વર્ગમાં શિક્ષકે પૂછેલા પ્રશ્નોના વિદ્યાર્થીઓ અપેક્ષિત જવાબ આપે
- (બ) જે વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષામાં સતત સારા ગુણ મેળવે
- (ક) જે વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષકને પ્રશ્નો પૂછતા હોય
- (ડ) જે વર્ગમાં બાળકો શિસ્તબદ્ધ બેસીને શિક્ષકને સાંભળે

શાળાના કાર્યક્રમમાં વાલીઓ આવતા નથી તમો શું કરશો ?

- (અ) વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી કારણો જાણશો
- (બ) વિદ્યાર્થીઓને ઓછા ગુણ આપશો
- (ક) ગામમાં જઈ વાલીઓ પાસેથી કારણ જાણશો
- (ડ) વાલીઓને નોટીસ આપશો

બાળકમાં ભય, ક્રોધ અને જાતીયવૃત્તિ જેવા આવેગોનું ઉધ્વીકરણ કરવા માટે શિક્ષકે શું કરવું જોઈએ ?

- (અ) બાળકને કળા, સાહિત્ય કે રમતગમત તરફ અભિમુખ કરવો જોઈએ
- (બ) સલાહ આપવી જોઈએ
- (ક) નેતૃત્વ આપવું જોઈએ
- (ડ) સાચું શિક્ષણ આપવું જોઈએ

એ વિદ્યાર્થી ખરો વિદ્યાર્થી છે કે જે -

- (અ) શિક્ષકની દરેક આજ્ઞાનું વિનયપૂર્વક પાલન કરે
- (બ) સંકલ્પના સિદ્ધિ માટે શિક્ષકને પ્રતિપ્રશ્નો પૂછે
- (ક) વર્ગખંડમાં સંપૂર્ણ શિચત અને શાંતિ જાળવે
- (ડ) પરીક્ષામાં હંમેશા પ્રથમ આવે

મનોવૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિએ અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં કેન્દ્રસ્થાને છે.

- (અ) પાઠ્યપુસ્તકો
- (બ) અધ્યેતા
- (ક) અધ્યયન સામગ્રી
- (ડ) શિક્ષક

જો તમારા વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓ સમજી શકતા ન હોય તો તમે

- (અ) વિષયવસ્તુને સહેલી બનાવી દો
- (બ) તેમને પ્રોત્સાહિત કરો
- (ક) ઉદાહરણો વડે સમજાવો
- (ડ) ઉપરના તમામ કાર્યો કરો

જો વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓ ઘોંઘાટ કરતાં હોય તો શિક્ષકે -

- (અ) થોડો સમય શાંત રહી ને પછી આગળ વધવું
- (બ) વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષા કરવી
- (ક) કંઈ ધ્યાન આપવું જોઈએ નહીં
- (ડ) ઉપરનામાંથી કોઈપણ નહીં

તમારા વર્ગમાં તમારા વિદ્યાર્થીઓ પૂછેલા પ્રશ્નનો ઉત્તર તમે આપી ન શકો ત્યારે તમારે

- (અ) વિદ્યાર્થીને ધમકાવવો જોઈએ અને યોગ્ય વર્તન કરવા જણાવવું જોઈએ
- (બ) વર્ગખંડમાં પ્રશ્નો પૂછવા માટે વિદ્યાર્થીઓને નિરૂત્સાહ કરવા જોઈએ
- (ક) બીજા દિવસે ઉત્તર આપવાનું વચન આપવું જોઈએ
- (ડ) કોઈપણ ઉત્તર આપી દેવો જોઈએ

તમારા વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન ખેંચવા માટે અને તેને જાળવી રાખવા માટે કયો ઉપાય ઉત્તમ રહેશે ?

- (અ) તેમને યોગ્ય રીતે વર્તવા માટે જણાવવું
- (બ) આખા વર્ગને પરિણામો અંગે ચેતવવા
- (ક) તોફાની વિદ્યાર્થીઓને બહાર જવા માટે કહેવું
- (ડ) તેમને પ્રવૃત્તિમાં રોકાયેલા રાખવા

વર્ગખંડમાં કોઈપણ શિક્ષકે તેનો અવાજ રાખવો જોઈએ.

- (અ) ઊંચો
- (બ) લચબદ્ધ
- (ક) મધ્યમસરનો સરેરાશ
- (ડ) છેલ્લી પાટલી સુધી સંભળાય તેટલો મોટો

www.marupunjvat.in